

prima instanță: V.Ciuntu
instanța de apel: N.Traciuc, A.Anton, Iu.Cotruță

dosarul nr.2rac-320/16

DECIZIE

21 septembrie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Tatiana Vieru
Nicolae Craiu, Oleg Sternioală,
Mariana Pitic, Valentina Clevadî

examinînd recursul declarat de întreprinderea cu capital străin „Agrimatco-Service” societate cu răspundere limitată, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de întreprinderea cu capital străin „Agrimatco-Service” societate cu răspundere limitată împotriva întreprinderii individuale „Orhideia-Nani” privind încasarea datoriei și dobînzii de întîrziere,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 18 februarie 2016, prin care s-a admis apelul declarat de întreprinderea individuală „Orhideia-Nani”, s-a casat hotărîrea Judecătoriei Criuleni din 26 mai 2015 și s-a emis o nouă hotărîre de respingere a acțiunii ca tardivă,

c o n s t a t ă

La 03 aprilie 2015, ÎCS „Agrimatco-Service” SRL a depus cerere de chemare în judecată împotriva SRL „Orhideia-Nani” cu privire la încasarea datoriei, dobînzii de întîrziere și compensarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că, a livrat pîrîtului marfă în baza facturilor fiscale, iar pretenții referitor la calitatea și cantitatea mărfii nu au fost. La 31 decembrie 2011, între ÎCS „Agrimatco-Service” SRL și SRL „Orhideia-Nani” a fost semnat actul de verificare reciprocă a evidenței contabile, prin care s-a stabilit că, pîrîtul îi datorează suma de 89 395 lei, dintre care suma de 19 395 lei a fost achitată la 09 septembrie 2013, iar suma de 10 000 lei la 20 noiembrie 2013, restanța constituind 60 000 lei.

Susține că, la 30 octombrie 2012 s-a adresat pîrîtului cu reclamație, solicitînd achitarea în termen de 7 zile din momentul recepționării a datoriei în sumă de 60 000 lei, recepționată de ultimul la 01 noiembrie 2012, urmînd a executa obligația în termen de pînă la 07 noiembrie 2012, fapt ignorat de debitorul SRL „Orhideia Nani”.

Menționează că pîrîtul, neexecutînd pînă în prezent obligațiile ce-i revin, urmează să achite în temeiul art. art. 585 și 619 Cod Civil, dobînda de întîrziere în mărime de 22 557.63 lei.

Cere, reclamantul, încasarea de la SRL „Orhideia Nani” a datoriei în mărime de 60 000 lei, dobînzii de întîrziere în mărime de 22 557.63 lei și compensarea cheltuielilor de judecată.

Prin hotărîrea Judecătorei Criuleni din 26 mai 2015 acțiunea a fost admisă. S-a încasat de la SRL „Orhideia-Nani” în beneficiul ÎCS „Agrimatco-Service” SRL suma de 60 000 lei cu titlu de datorie pentru marfa prestată dar neachitată în termen, 22 557.63 lei cu titlu de dobîndă de întîrziere și cheltuielile de judecată în mărime de 2 476.72 lei, iar în total suma de 85 234.35 lei.

Nefiind de acord cu hotărîrea primei instanțe, SRL „Orhideia-Nani” a contestat-o cu apel.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 18 februarie 2016 s-a admis apelul declarat de SRL „Orhideia-Nani”, s-a casat hotărîrea Judecătorei Criuleni din 26 mai 2015 și s-a emis o nouă hotărîre de respingere a acțiunii depusă de ÎCS „Agrimatco-Service” SRL împotriva SRL „Orhideia-Nani” cu privire la încasarea datoriei, ca fiind tardivă.

La 17 iunie 2016, ÎCS „Agrimatco-Service” SRL a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitînd casarea acesteia și menținerea hotărîrii primei instanțe.

În motivarea recursului s-a indicat că, conform facturilor fiscale a livrat către intimat marfa cu destinație agricolă, iar careva pretenții față de bunuri nu au fost înaintate. Totodată, datoria pentru marfa livrată a fost confirmată și prin actul de verificare reciprocă a evidenței contabile semnat de ambele părți la 12 decembrie 2011.

Susține, că datorită faptului că între părți nu a fost semnat un contract de vânzare-cumpărare care să stabilească data efectuării plăților de către debitor, speței îi este aplicabil art. 575 alin. (1) Cod civil.

A menționat că, relevant speței este și faptul, că ultima achitare a unei părți din datorie în mărime de 10 000 lei a fost efectuată de ÎI „Orhideia-Nani” la 20 noiembrie 2013, conform extrasului nr. 547 din 20 noiembrie 2013.

Pledînd pentru admiterea recursului, recurentul a invocat că, prin hotărîrea Curții de Apel Chișinău din 27 iulie 2015 a fost intentat procesul de insolabilitate față de ÎI „Orhideia-Nani”, iar în cadrul procesului de insolabilitate cererea de validare a creanței a ÎCS „Agrimatco-Service” SRL a fost admisă parțial, fiind inclusă în tabelul definitiv al creanțelor la rangul V cu suma datoriei de 60 000 lei, care nu a fost contestată de către

intimat, iar creanța de rangul VI în mărime de 22 557.63 lei nu a fost validată din motiv că, a fost contestată de debitor.

Opinează în acest sens că, administratorul autorizat al procesului de insolvență Panov Gheorghe a verificat corespunzător creanța înaintată de ÎCS „Agrimatco-Service” SRL, care s-a confirmat prin datele contabile a societății debitoare – intimat, iar în consecință a admis în tabelul definitiv creanța în mărime de 60 000 lei cu titlu de datorie și 22 557.63 lei cu titlu de dobândă de întârziere, acumulate în urma neexecutării obligației contractuale și 2 476.72 lei în calitate de cheltuieli de judecată – taxa de stat depusă la depunerea cererii de chemare în judecată.

Astfel, ca urmare a celor relatate, consideră că, cererea de chemare în judecată a fost depusă în cadrul termenului de prescripție extinctivă, care a început să curgă de la data nașterii dreptului la acțiune, iar dreptul la acțiune se naște la data când persoana a aflat sau trebuia să afle despre încălcarea dreptului. Astfel, dreptul la acțiune nu se naște la data livrării mărfii sau la data semnării actului de verificare, însă, doar după 7 zile din momentul în care a solicitat achitarea datoriei de la pîrît, or, în asemenea împrejurări, alegația instanței de apel este eronată, precum că, termenul de prescripție extinctivă a început să curgă de la 31 decembrie 2011, când între părți a fost semnat actul de verificare reciprocă a evidenței contabile, sau acest fapt nu rezultă nici din prevederile legale și nici din conținutul actului respectiv care nu prevede termenul de achitare a datoriei.

În conformitate cu art. 434 al. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărîrii sau a deciziei integrale.

Instanța de recurs constată că, decizia instanței de apel din 18 februarie 2016 a fost expediată recurentului la 18 aprilie 2016, fapt confirmat prin scrisoarea de ieșire nr. 1615 din aceeași dată.

Astfel, avînd în vedere că, la materialele cauzei nu sunt anexate probe confirmative, care certifică că recurentul a recepționat copia deciziei instanței de apel, recursul declarat la 17 iunie 2016 de ÎCS „Agrimatco-Service” SRL, se consideră depus în termen.

Judecînd recursul declarat de ÎCS „Agrimatco-Service” SRL împotriva deciziei date în apel, în limitele invocate în recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, de a casa decizia instanței de apel și a menține hotărîrea instanței de fond din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin.(1) lit. f) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze decizia instanței de apel și să mențină hotărîrea primei instanțe.

Pe parcursul judecării pricinii s-a constatat cu certitudine că, potrivit facturilor fiscale seria FV nr. 2079260 din 12 mai 2011 în mărime de 17 400 lei; seria FV nr. 3702984 din 23 august 2011 în mărime de 2 362.50 lei; seria FV nr. 3703253 din 26 august 2011 în mărime

de 3 150 lei; seria FV nr. 3703327 din 09 septembrie 2011 în mărime de 3 080 lei; seria FV nr. 2079260 din 21 septembrie 2011 în mărime de 2 900 lei; seria FV nr. 3703407 din 22 septembrie 2011 în mărime de 2 900 lei; seria FV nr. 3703440 din 29 septembrie 2011 în mărime de 1 600 lei; seria FV nr. 3703455 din 07 octombrie 2011 în mărime de 1 125 lei; seria FV nr. 3703504 din 12 octombrie 2011 în mărime de 1 125 lei; seria FV nr. 3703478 din 18 octombrie 2011 în mărime de 2 125 lei; seria FV nr. 5048247 din 01 noiembrie 2011 în mărime de 2 645 lei; seria FV nr. 5048276 din 07 noiembrie 2011 în mărime de 1 135 lei; seria FV nr. 3703564 din 09 noiembrie 2011 în mărime de 3 350 lei; seria FV nr. 5048292 din 11 noiembrie 2011 în mărime de 2 090 lei; seria FV nr. 5048311 din 15 noiembrie 2011 în mărime de 3 650 lei; seria FV nr. 5048337 din 22 noiembrie 2011 în mărime de 5 430 lei; seria FV nr. 3703594 din 30 noiembrie 2011 în mărime de 3 940 lei și seria FV nr. 3703455 din 02 decembrie 2011 în mărime de 6 050 lei (f.d. 8-27), ÎCS „Agrimatco-Service” SRL a livrat către ÎI „Orhideia Nani” marfă în sumă de totală de 89 395 lei.

Se mai constată că, din suma totală de 89 395 lei, la 09 septembrie 2013 ÎI „Orhideia Nani” a achitat suma de 19 395 lei, iar la 20 noiembrie 2013 suma de 10 000 lei, datoria constituind 60 000 lei.

Cele relatate se confirmă și prin actele de verificare reciprocă pentru perioada de pînă la 30 octombrie 2014, se denotă că ÎI „Orhideia Nani” avea față de ÎCS „Agrimatco-Service” SRL o datorie în mărime de 60 000 lei (f.d.28-30).

Prin hotărîrea Curții de Apel Chișinău din 27 iulie 2015 s-a intentat procesul de insolabilitate față de ÎI „Orhideia Nani”, fiind desemnat în funcție de administrator al insolabilității Panov Gheorghe (f.d. 75).

Este cert și faptul că, în vederea soluționării litigiului pe cale amiabilă, la 30 octombrie 2012 ÎCS „Agrimatco-Service” SRL s-a adresat ÎI „Orhideia Nani” cu reclamația nr. 273 din 31 octombrie 2014, solicitînd în termen de 5 zile de la recepționarea reclamației să achite datoria în sumă de 60 000 lei, totodată atenționînd că, se va aștepta virarea sumei pînă la 10 noiembrie 2014 (f.d.31) și cu reclamația nr. 276 din 30 octombrie 2012, solicitînd achitarea sumei de 137 667.40 lei, compusă din 89 395 lei cu titlu de datorie și 48 272.40 lei cu titlu de penalitate (f.d. 40), reclamații recepționate la 01 noiembrie 2014 și respectiv la 10 noiembrie 2014 (f.d. 32, 41).

Înaintînd prezenta cerere de chemare în judecată, ÎCS „Agrimatco-Service” SRL a solicitat încasarea de la SRL „Orhideia-Nani” a datoriei în mărime de 60 000 lei, dobînda de întîrziere în mărime de 22 557.63 lei și compensarea cheltuielilor de judecată, cerere care a fost admisă de prima instanță.

Instanța de apel, fiind investită cu judecarea apelului declarat de SRL „Orhideia-Nani”, a ajuns la concluzia temeiniciei acestuia, casînd hotărîrea primei instanțe și pronunțînd o nouă hotărîre, prin care a respins cererea de chemare în judecată depusă de ÎCS „Agrimatco-Service” SRL, ca tardivă.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, analizând materialele anexate la dosar în raport cu legislația în vigoare ce guvernează raportul juridic litigios, a ajuns la concluzia că soluția dată de către instanța de apel este greșită.

În conformitate cu art. art. 512 alin. (1), 513 alin. (1) și 514 din Codul civil, în virtutea raportului obligațional, creditorul este în drept să pretindă de la debitor executarea unei prestații, iar debitorul este ținut să o execute. Prestația poate consta în a da, a face sau a nu face. Debitorul și creditorul trebuie să se comporte cu bună-credință și diligență la momentul nașterii, pe durata existenței, la momentul executării și stingerii obligației. Obligațiile se nasc din contract, fapt ilicit (delict) și din orice alt act sau fapt susceptibil de a le produce în condițiile legii.

La fel, la caz sunt relevante și prevederile art.art. 572 alin. (2) și 575 alin. (1) din Codul civil, care prevăd că, obligația trebuie executată în modul corespunzător, cu bună-credință, la locul și în momentul stabilit. În cazul în care termenul de executare a obligației nu este determinat și nici nu rezultă din natura acesteia, creditorul are dreptul de a pretinde oricând executarea ei, iar debitorul este îndreptățit să o execute oricând. Dacă datoria de a executa imediat nu rezultă din lege, contract sau din natura obligației, debitorul trebuie să execute obligația în termen de 7 zile din momentul cererii creditorului.

De asemenea, instanța de recurs reține și dispozițiile art. 602 alin. (2) Codul civil, care stipulează că, neexecutarea include orice încălcare a obligațiilor, inclusiv executarea necorespunzătoare sau tardivă, iar art. art. 617 alin. (1) și 619 alin. (2) din Codul civil prevede că, dacă nu execută obligația în urma somației primite după scadență din partea creditorului, debitorul se consideră în întârziere ca urmare a somației. În cazul actelor juridice la care nu participă consumatorul, dobânda este de 9% peste rata dobânzii prevăzută la art.585 dacă legea sau contractul nu prevede altfel. Nu este admisă proba unui prejudiciu mai redus.

Iar, art. 753 alin. (1) Cod civil, prevede că, prin contractul de vânzare-cumpărare, o parte (vânzător) se obligă să predea un bun în proprietate celeilalte părți (cumpărător), iar aceasta se obligă să preia bunul și să plătească prețul convenit.

În circumstanțele relevate și conform normelor de drept material enunțate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că, prima instanță just a ajuns la concluzia că, litigiului în speță sunt aplicabile prevederile contractului de vânzare-cumpărare, care nu conține alte prevederi cu privire la data și locul efectuării plății contractuale, în același timp ÎCS „Agrimatco-Service” SRL în baza facturilor fiscale enunțate supra a livrat în perioada cuprinsă între 12 mai 2011 – 02 decembrie 2011 ÎI „Orhideia Nani” marfa indicată în facturile fiscale vizate, ultima neavând careva obiecții referitor la cantitate și calitate, precum și preț, demonstrându-se că, tranzacția de vânzare-cumpărare s-a realizat, însă achitarea mărfii livrate fiind în întârziere.

Astfel, instanța de recurs consideră că, concluzia instanței de apel bazată pe art. art. 267 alin. (1), 272 alin. (1) și (2), 279 și 271 din Codul civil, este neîntemeiată, or, având în

susținere prevederile art. 575 alin. (1) Cod civil, la caz este îndubitabil că, deoarece facturile fiscale eliberate în perioada cuprinsă între 12 mai 2011 – 02 decembrie 2011 nu specifică termenul de executare a obligației de plată pentru marfa livrată de către ÎCS „Agrimatco-Service” SRL și acest termen nu rezultă nici din natura acesteia, creditorul are dreptul de a pretinde oricând executarea obligației contractuale, precum și a solicita încasarea penalității de întârziere, iar debitorul este îndreptățit să o execute oricând.

Distinct de cele menționate mai sus, este evident că, termenul de trei ani, prevăzut la art. 267 alin. (1) Cod civil, în interiorul căruia persoana poate să-și apere dreptul încălcat, pe calea intentării unei acțiuni în instanța de judecată, a început să curgă pentru creditorul ÎCS „Agrimatco-Service” SRL după expirarea a 7 zile din momentul recepționării de către ÎI „Orhideia Nani” a notificării, prin reclamațiile expediate de către ÎCS „Agrimatco-Service” SRL, la 30 august 2013.

Mai mult ca atât, remarcă instanța de recurs că, actele juridice și anume: facturile fiscale și actele de verificare reciprocă, eliberate de ÎCS „Agrimatco-Service” SRL sunt cu regim de evidență specială, inclusiv translativ de proprietate, sunt valabile și recunoscute de ambele părți, nefiind declarate nule și care produc efecte juridice.

În acest context, Colegiul accentuează că, fiind intentat procesul de insolabilitate față de ÎI „Orhideia Nani” la 27 iulie 2015 și dispusă verificarea cererilor de validare a creanțelor de către administratorul autorizat al procesului de insolabilitate, Panov Gheorghe, creanța ÎCS „Agrimatco-Service” SRL a fost validată parțial, cu includerea în tabelul definitiv al creanțelor la rangul V a sumei de 60 000 lei cu titlu de datorie, nefiind contestată de ÎI „Orhideia Nani”, iar creanța de rangul VI în mărime de 22 557.63 lei cu titlu de dobândă de întârziere fiind contestată, se confirmă cu certitudine datoriile acumulate în urma neexecutării obligației, precum și 2 476.72 lei cu titlu de cheltuieli de judecată – taxa de stat depusă la depunerea cererii de chemare în judecată (f.d. 96-98).

Totodată, Colegiul conchide că instanța de apel la emiterea deciziei de respingere a cererii de chemare în judecată ca tardivă nu a luat în considerare aspectele specificate supra.

Astfel, Colegiul conchide că, nu sunt întemeiate și se resping argumentele intimatului ÎI „Orhideia Nani” expuse în susținerea poziției cu privire la caracterul prescris al acțiunii, or, avînd în vedere circumstanțele de fapt în care ÎCS „Agrimatco-Service” SRL a cunoscut despre încălcarea dreptului și ținînd cont de faptul că, în temeiul art. 267 și art. 272 alin. (1) din Codul civil, termenul general în interiorul căruia persoana poate să-și apere, pe calea intentării unei acțiuni în instanța de judecată dreptul încălcat, de 3 ani, începe să curgă de la data nașterii dreptului la acțiune, care se naște la data cînd persoana a aflat sau trebuia să afle despre încălcarea dreptului, Colegiul constată că, ÎCS „Agrimatco-Service” SRL s-a adresat cu cerere de chemare în judecată la 03 aprilie 2015, privind încasarea datoriei și dobînzii de întârziere, cu respectarea termenului de prescripție extintivă.

Reieșind din considerentele menționate și avînd în vedere că circumstanțele pricinii au fost constatate de instanța de fond, care a examinat pricina sub toate aspectele, a verificat și

a apreciat corect probele prezentate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de ÎCS „Agrimatco-Service” SRL, a casa decizia instanței de apel și a menține hotărârea instanței de fond.

În conformitate cu art.445 al.(1) lit. f) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e :

Se admite recursul declarat de întreprinderea cu capital străin „Agrimatco-Service”, societate cu răspundere limitată.

Se casează decizia Curții de Apel Chișinău din 18 februarie 2016 și se menține hotărârea Judecătoriei Criuleni din 29 iulie 2015, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de întreprinderea cu capital străin „Agrimatco-Service”, societate cu răspundere limitată împotriva întreprinderii individuale „Orhideia-Nani” privind încasarea datoriei și dobânzii de întârziere.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele ședinței,
judecătorul

Tatiana Vieru

Judecătorii

Nicolae Craiu

Oleg Sternioală

Mariana Pitic

Valentina Clevadi